

BOGANMELDELSER

BETÆNKNING AFGIVET AF HANDELSMINISTERIETS LICITATIONSKOMMISSION
1946, 18 Sider.

Betænkningen giver nogle Oplysninger om interessante og betydningsfulde Former for Konkurrencebegrænsning, specielt inden for Byggeri og Anlægsvirksomhed, herunder de saakaldte Mestergrise. Skønt der kan være Grund til at rose en Kommissionsbetænkning, som bringer væsentlige praktiske Resultater, for dens Kortfattedhed, kan der dog være Anledning til i det foreliggende Tilfælde at beklage, at man ikke faar en mere fyldig Beskrivelse af den hidtidige Tilstand, især da denne synes at have rummet væsentlige Misligheder, som det nu vil være et betydningsfuldt og næppe helt let Arbejde at naa til Bunds i. Naar den af Prisdirektoratet udarbejdede »Oversigt over konkurrencebegrænsende Aftaler inden for Byggehaandværkerens Organisationer med særlig Henblik paa Aftaler om Tilbudsregulering«, som ifølge Betænkningen har dannet Grundlag for Kommissionens Forhandlinger, ikke offentliggøres, kan den udenforstaaende Læser dog finde en Del Trøst i, at formentlig det vigtigste af disse Oplysninger er medtaget i et af Gammelgaard Jacobsen forfattet Bilag til Betænkning af 1945 fra Indenrigsministeriets Byggeudvalg af 1940.

Betænkningen bringer i øvrigt en Række Forslag til en fremtidig Ordning, som det senere har været muligt at gennemføre uden Lovforanstaltning, idet det drejer sig om en Række Ændringer i Haandværkerorganisationernes Vedtægter, som baade Repræsentanter for Haandværkerne og Prismyndighederne har kunnet tiltræde, og hvorpaa de sidste har været i Stand til at øve en væsentlig Indflydelse paa Grundlag af deres Ret til at paatale og omstøde urimelige Aftaler. Resultatet er blevet et — bortset fra Betænkeligheder udtalt af et enkelt Medlem — af alle Parter tiltraadt Kompromis efter Princippet begrænset og statskontrolleret Adgang til Konkurrencebegrænsning. Den mest officielle Del af Betænkningen, som i øvrigt har Karakter af et Forlig mellem Sagens Parter, er Forslag til en handelsministeriel Norm om Behandling af Stridigheder. Man er enig om at hindre visse Udslag af Konkurrence, som i alt Fald ikke ubetinget er i Forbrugernes Interesse. Tilbud, der er for lave paa Grund af Regnefejl eller Smudskonkurrence, skal kunne udskydes efter Krav fra den paagældende Haandværkerorganisation. Men Udskydelsen skal ske under fuld Offentlighed, saaledes at Byggherren faar Lejlighed til at gøre Indsigelse, hvis han er uenig med Organisation; og interne foreningsmæssige Reguleringer af Licitationsbud er fremtidig forbudt. Er Byggherren ikke tilfreds med et Underhaandstilbud,

BOGANMELDELSER

BETÆNKNING AFGIVET AF HANDELSMINISTERIETS LICITATIONSKOMMISSION
1946, 18 Sider.

Betænkningen giver nogle Oplysninger om interessante og betydningsfulde Former for Konkurrencebegrænsning, specielt inden for Byggeri og Anlægsvirksomhed, herunder de saakaldte Mestergrise. Skønt der kan være Grund til at rose en Kommissionsbetænkning, som bringer væsentlige praktiske Resultater, for dens Kortfattedhed, kan der dog være Anledning til i det foreliggende Tilfælde at beklage, at man ikke faar en mere fyldig Beskrivelse af den hidtidige Tilstand, især da denne synes at have rummet væsentlige Misligheder, som det nu vil være et betydningsfuldt og næppe helt let Arbejde at naa til Bunds i. Naar den af Prisdirektoratet udarbejdede »Oversigt over konkurrencebegrænsende Aftaler inden for Byggehaandværkerens Organisationer med særlig Henblik paa Aftaler om Tilbudsregulering«, som ifølge Betænkningen har dannet Grundlag for Kommissionens Forhandlinger, ikke offentliggøres, kan den udenforstaaende Læser dog finde en Del Trøst i, at formentlig det vigtigste af disse Oplysninger er medtaget i et af Gammelgaard Jacobsen forfattet Bilag til Betænkning af 1945 fra Indenrigsministeriets Byggeudvalg af 1940.

Betænkningen bringer i øvrigt en Række Forslag til en fremtidig Ordning, som det senere har været muligt at gennemføre uden Lovforanstaltning, idet det drejer sig om en Række Ændringer i Haandværkerorganisationernes Vedtægter, som baade Repræsentanter for Haandværkerne og Prismyndighederne har kunnet tiltræde, og hvorpaa de sidste har været i Stand til at øve en væsentlig Indflydelse paa Grundlag af deres Ret til at paatale og omstøde urimelige Aftaler. Resultatet er blevet et — bortset fra Betænkeligheder udtalt af et enkelt Medlem — af alle Parter tiltraadt Kompromis efter Princippet begrænset og statskontrolleret Adgang til Konkurrencebegrænsning. Den mest officielle Del af Betænkningen, som i øvrigt har Karakter af et Forlig mellem Sagens Parter, er Forslag til en handelsministeriel Norm om Behandling af Stridigheder. Man er enig om at hindre visse Udslag af Konkurrence, som i alt Fald ikke ubetinget er i Forbrugernes Interesse. Tilbud, der er for lave paa Grund af Regnefejl eller Smudskonkurrence, skal kunne udskydes efter Krav fra den paagældende Haandværkerorganisation. Men Udskydelsen skal ske under fuld Offentlighed, saaledes at Byggherren faar Lejlighed til at gøre Indsigelse, hvis han er uenig med Organisation; og interne foreningsmæssige Reguleringer af Licitationsbud er fremtidig forbudt. Er Byggherren ikke tilfreds med et Underhaandstilbud,

skal han som Regel kun kunne indhente et enkelt Konkurrencebud. Er der afholdt en Licitation, maa der som Regel ikke bagefter gives Underhaandsbud. De Licitationsdeltagere, som kun ligger indtil 12 pCt. over den Deltager, der faar Arbejdet, skal der efter faste Regler kunne gives stærkt begrænsede Udregningsvederlæg, og det er tilladt at lade indtil 10 pCt. heraf gaa videre til Organisationen, som ogsaa har haft Beregningsudgifter. Endelig skal en Organisation have Lov til at forbyde sine Medlemmer at deltage i Licitationer, hvor ogsaa uorganiserede Mestre deltager.

Det synes bl. a. betænkeligt, at sidstnævnte Regel ogsaa kan anvendes over for kooperative Byggeselskaber. Sikringen af en ved offentlig Regulering godkendt passende Fortjeneste synes ogsaa at gøre det sværere for nye Folk at komme frem ved foreløbig at nøjes med en beskeden Fortjeneste, ligesom en Stabilisering af Fortjenesteniveauet synes at vanskeliggøre en Opretholdelse af Produktionen i daarlige Tider. Ordningen vil sikkert kræve, at Prismsyndighederne, der er gaaet med til Bekæmpelse af Konkurrencemisbrug, i høj Grad maa holde sig vaagne for ikke at komme til at give Konkurrencebegrænsningsmisbrugene Statsmyndighedernes blaa Stempel og herved give den monopolistiske Laugspolitik en værdifuld Kompensation for Nedsættelsen af den mulige Fortjeneste.

F. Zeuthen.

BANKTILSYNET 1920—1945. Kbhvn. 1945.

Efter 25 Aars Bestaaen har Banktilsynet udsendt en kort Beretning om sin Virksomhed. Beretningen er suppleret med Tabeller og grafiske Fremstillinger, der paa overskuelig Maade samler de vigtigste Oplysninger fra de aarlige Bankstatistikker i det omhandlede Tidsrum.

Efter en Indledning om Banklovens Forhistorie og de forberedende Arbejder, der maatte overstaas, inden Tilsynet kunde paabegynde Undersøgelsen i de enkelte Banker i 1921, omtales Kontrollen med Likviditet og Midlernes Anbringelse paa Grundlag af indsendte Regnskaber, ligesom det anføres, at Bedømmelse af Soliditeten maa foretages paa Stedet. Det fremhæves, at en saadan Undersøgelse er vanskelig at foretage, da en Bank hverken kan eller bør kræve absolut Sikkerhed for alle Udlaan, idet der maa kunne opnaas Kredit for sundt, nyt Initiativ og personlig Dygtighed.

Det har vist sig, at den hyppigste Aarsag til Likvidation er uforholdsmæssig Financiering af enkelte Kunder samt Laan paa Børseffekter. Derimod har svigtende Likviditet kun været en Følge af daarlige Engagementer. Man faar i denne Forbindelse en beskeden Antydning af Banktilsynets betydningsfulde Virksomhed, naar det her oplyses, at næsten alle Likvidationer er iværksat paa Foranledning af denne Institution.

Efter en Omtale af Krisen i Begyndelsen af 20erne og den oprindelig heraf foranledigede Skærpelse af saavel Bank- som Aktieselskabsloven for saa vidt angaar bl. a. Begrænsning af Kreditydelsen til enkelte Kunder, udførligere Revision ved statsautoriseret Revisor m. v., nævnes Banklovstil læget af 8. Juli 1943 vedrørende Binding af Bankernes som Følge af Penge- rigeligheden forøgede Midler samt Handelsministeriets Bekendtgørelse af 4. Oktober 1944 angaaende Prislovens Anvendelse paa private Banker, hvorefter Bankinspektøren tillige skal udøve Kontrol med Bankernes Fortjener, Rentesatser etc. samt med deres indbyrdes Aftaler. De i Henhold til